

ւորաց » որ անհրաժեշտ կը նկատուէր ամէն օրինակոր թագաւորի :

Գալով «վարդ» բառին մեկնութեան, բոլորովին անստորագրէ «աէթրա» ի հետ (ատր, կրակ) նոյնացումը որ Հայ լեզուի մէջ կը ներկայանայ մեզի իր բուն ձեւով որ է «ատր» : «վարդ» որ կը ներկայանայ նաեւ «վարդապետ» բառին մէջ, շատ աւելի հաւանական կապ ունի կամբիւսի եզրայր Սմերդիսի պարսիկ անունին հետ, bardiya կամ barziya, ինչպէս նաեւ պարսիկ զօրապետ artabardiya անունին մէջ ի bard բառին հետ, մինչ arta կը նշանակէ «ուղիղ», «կատարեալ» :

Գարազանի արդէն դիտել տուած է թէ հայ լեզուի մէջ «վարդապետ» համանիշ է «վարժապետ» ի հետ եւ հետեւաբար «վարդ» կրնայ նշանակել նաեւ «վարժք», ուսում, թէպէտ ասով զոհացուցիչ իմաստ մը չտար «վարդավառ» :

Աւելի հաւանական կ'երեւի կապակցութեան մէջ գնել «վարդ» օանսկրիտ արմատին vardhի հետ որ կը նշանակէ բարձրացում, վերացում, որով կ'ունենանք զոհացուցիչ մեկնութիւն մը «վարդավառ» ի, իբր համազօրը Հայոց մէջ Պարսից աշնան գիշերահաւատարի մեծ տօնին, farr-i-kayaniին, «վառ» ին բարձրացման, վերացման :

«Անահիտ» ի ընթերցողներուն կը ներկայացնեմ այս նոր ու տարբեր տեսութիւնը իբր ընտրելի մը, բայց ոչ ընտրելագոյնը այն ամէն մեկնութիւններուն մէջ որ կրնան տրբւիլ այս խորհրդաւոր տօնին ու բառին :

Գ. ՓԱՌՆԱԿ

«ՀԱՅԵԱՆԱՆ ՄԱՏԵՆԱՊԱՐԱՆ»

Մրադիր մը որուն իրականացումը կը բաղձայինք շտտոնց ի վեր, վերջապէս մարմին առաւ : Կ'ուզէինք եւրոպական հասարակութեան ճանչցնել հայ մտքին անցեալ ու ներկայ գրական արտագրութեանց գեղեցկագոյն էջերը չարք մը գրքերով : Այդ չարքին առաջինը լոյս կը տեսնէ քիչ օրէն : Շարքը սկսինք ժողովրդական երգերու հատորով մը, — որովհետեւ ժողովրդական բանաստեղծութիւնը հիմն է ա-

մէն գրականութեան, եւ ցեղի մը ամենէն ներքին, ամենէն ինքնարուխ եւ ամենէն անձնական արտայայտութիւնը : Այս առաջին հատորին սկիզբը գրուած են նախադուռ մը, ֆուրպ, Զօպանեան վերլուծած է հայ ցեղին պատմական դերին նշանակութիւնը, եւ Ֆրանսայի արդի մեծագոյն գրագէտներէն մէկուն՝ Փոլ Ատանի՝ կողմէ գրուած յառաջաբան մը, ուր այս հրատարակութեանց շարքին կարեւորութիւնը բացատրուած է եւ այս հատորին մէջ երեւան եկող բանաստեղծութեանց յատուկ հրապոյրը որակուած հոյակապօրէն :

Հատորը կը պարունակէ 200էն աւելի երգ, բաժնուած չտասնմէկ մասերու, — սիրոյ երգեր, պարերգներ եւ տօնի երգեր, հարսնիքի երգեր, օրօրներ ու մանկական երգեր, երգիծական երգեր, մահու ողբեր, աղօթքներ եւ կրօնական քերթուածներ, պատմական երգեր եւ վրոյցներ, պանդուխտի երգեր, աղգային երգեր (Զէյթունի երգեր եւ ընդվզուսի երգեր), այլեւ այլք : Հատորը կը պարունակէ նաեւ երեք պատկեր, — Հայ աղջկան կենդանագիր մը՝ գիւղական զգեստով, Զէյթունցի կռուողի մը պատկերը, եւ Մշոյ Ս. Կարապետ վանքին եկեղեցւոյն լուսանկարը :

«Անահիտ» ի յառաջիկայ թիւով պիտի հրատարակենք Փոլ Ատանի յառաջաբանին թարգմանութիւնը :

«Հայկական Մատենադարան» ի յաջորդ համարներուն մէջ եւրոպական հասարակութեան պիտի ծանօթացունին Քուչակ, Նարեկացի, Շնորհալի, Նզդիշէ, Արովեան, Ալիշան, Պէշիկթաշլեան, Բաքի, Դուրեան, Պարոնեան, եւն, բոլոր այն հայ գրագէտներն ու բանաստեղծները որ մեր ցեղին ինքնատիպ ու հզօր գեղեցկագիրական կարողութեանց ապացոյցը տուած են :

Մեր սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնենք մեր այն հայրենակիցներուն որոնք այս շարքին հրատարակումն իրենց նիւթական աջակցութեամբ կարելի դարձուցին :